

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος 28ο

– Μας έκανες μια ωραία έκπληξη απόψε, Ηρακλή, είπε η Ερμιόνη σαν πήγαν για ύπνο.
– Με έσπρωξε η ανάγκη. Είναι κρίσιμη η κατάσταση. Δεν ξέρουμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα. Τουλάχιστον απόψε έγινε νομιμοποίηση αυτής της σχέσης που θα διευκολύνει τη ζωή τους, άσχετα από τις επικείμενες εξελίξεις.
– Ελπίζω να μη γίνει πόλεμος. Φοβάμαι για τα αδέρφια μου, είπε εκείνη και χώθηκε στην αγκαλιά του.

*

Εσπερινός της Κοίμησης της Θεοτόκου. Η κυρα-Μαρίκα πήγαινε στην εκκλησία της Παναγίας της Χρυσοσπηλιώτισσας κρατώντας πανέρι με πρόσφορο, λουλούδια και βασιλικά. Ήταν μαζί της η Ερμιόνη, η Μαρία και η Νικολέτα. Μπήκαν στην εκκλησία γεμάτες ευλάβεια, άναψαν κεριά, ασπάστηκαν τις εικόνες και έκαναν μετάνοιες. Η μάνα γονάτισε μπροστά στην εικόνα της Μεγαλόχαρης. «Παναγίτσα μου! Υπεραγία Θεοτόκο, Μανούλα πονεμένη και στοργική, Σε θερμοπαρακαλώ, Παρθένα μου, φύλαξε υπό την σκεπήν Σου τα παιδάκια μου – το Λευτέρη μου και το Μανόλη μου!»

ικέτευε με μάτια δακρυσμένα.
Δίπλα της, και παντού στις εκκλησίες της Αθήνας, προσεύχονταν γονυπετείς όλες οι μητέρες. Φήμες, σαν μαύρα κοράκια, τις έκαναν να πανικοβάλλονται φέρνοντας στο νου τους βόλια φονικά και μαχαιρώματα. Η νύχτα φάνταζε σκοτεινή, ανεξιχνίαστη. Ο τρόμος και η αγωνία θόλωναν το νου του ανθρώπου και νοερά σύννεφα σκίαζαν τον ξάστερο ουρανό.

Ο Σωκράτης έμεινε σπίτι να κάνει παρέα του παππού, ενώ ο Στέλιος με τον Πέτρο ακολούθησαν τις γυναίκες στην εκκλησία. Προσκύνησαν και αμέσως μετά προχώρησαν προς το Σύνταγμα. Θα έδιναν το παρόν στην επικείμενη επανάσταση και ακόμα την συμπάρτασή τους αν χρειαζόταν. Το ολόγιομο φεγγάρι κρεμόταν πάνω από την Ακρόπολη. Η πλατεία γεμάτη κόσμο. Κάθισαν στις καρέκλες πάνω στο πεζοδρόμιο. Μια παρέα δίπλα τους συζητούσε φωναχτά και προφήτευε τα μελλούμενα. «Θα πέσουν κεφάλια! Έρχεται σύσσωμος ο στρατός, αρματωμένους». «Σιγά, βρε πατριώτη, νομίζεις ότι ο Διάδοχος θα καθίσει με σταυρωμένα χέρια; Δεν τους είδες τους αυλικούς ιππείς που τραβούσαν για το Γουδί;» «Θα τους συλλάβουν αν κάνουν επίθεση. Έχω έγκυρες πληροφορίες ότι ο στρατός και το ναυτικό έχουν επαναστατήσει».

Ο Ηρακλής ακούμπησε ένα δίσκο με ποτά στο τραπέζι και κάθισε δίπλα τους λέγοντας:

– Τα κεράσματα δικά μου. Να πιούμε στην υγεία του Λευτέρη και του Μανόλη. Σήκωσαν τα ποτήρια τους.

– Άξιοι και με τη νίκη! Καλή λευτεριά!

«Καλή λευτεριά!» φώναξαν και από τα άλλα τραπέζια. Μερικοί άρχισαν να τραγουδάνε τον Εθνικό Ύμνο. Ένωσαν όλοι τους συγκίνηση για την προσδοκώμενη επανάσταση που θα λύτρωνε τη χώρα από τα δεινά. Ένας γνωστός τους κάθισε δίπλα τους.

– Ο Ράλλης επιμένει στις διαπραγματεύσεις. Δεν νομίζω ότι θα υπάρξει αντίσταση.
– Ευνόητο. Δεν έχει τις δυνάμεις. Η χωροφυλακή είναι διεφθαρμένη.

Ακούστηκαν επαναστατικά τραγούδια και ο κόσμος άρχισε να κινείται βορειοανατολικά. Σηκώθηκαν και κείνοι. «Ο Θεός μαζί σας» τους ευχήθηκε ο Ηρακλής. Βρέθηκαν ανάμεσα σε μεγάλο πλήθος. Είχε μαθευτεί ότι ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος θα κινητοποιούνταν εκείνη τη νύχτα και ο κόσμος ξεσηκώθηκε. Άντρες, γυναίκες, παιδιά, κορίτσια περπατούσαν αλαμπρατσέτα τραγουδώντας. Συχνά παραμέριζαν να περάσουν τα αμάξια, τα αυτοκίνητα, τα κάρα και τα ποδήλατα. Τραβούσαν όλοι για το Γουδί όπου ήταν το στρατόπεδο της φρουράς των Αθηνών. Πανζουρλισμός! Κορναρίσματα από τα τροχοφόρα, τραγούδια της λευτεριάς και επευφημίες. Ζήτη ο στρατός μας! Ζήτη οι αξιωματικοί μας! Κάτω η Δυναστεία! Δημοκρατία! Ήταν σα να πήγαιναν σε πανηγύρι και το ολόγιομο φεγγάρι φώτιζε το δρόμο τους.

*

Ξημερώματα της Κοίμησης της Θεοτόκου. Οι άνθρωποι είχαν επιστρέψει στα σπίτια τους τις πρωινές ώρες, χαρούμενοι που δεν είχε γίνει πόλεμος. Η Μεγαλόχαρη είχε κάνει το θάμα της. Έδωσε φώτιση στους αντιπάλους και δεν σήκωσαν τα όπλα. Η κυβέρνηση εξακολουθούσε τις διαπραγματεύσεις με τους επαναστάτες που είχαν κινητοποιήσει το στρατό και το ναυτικό σε όλες τις φρουρές της Ελλάδας. Απαιτούσαν, από θέση ισχύος, την απόλυτη εφαρμογή του προγράμματός τους για την ολική διοίκηση και ανόρθωση της κυβέρνησης και του στρατού.

Οι καμπάνες χτυπούσαν χαρμόсуνα. Ήταν ημέρα χαρμολύπης. Η Κοίμηση, η ταφή, η ανάσταση και η μετάσταση της Θεοτόκου στους ουρανούς. Μέσα από το θάνατο, η Παναγία επέστρεψε στον χαμένο παράδεισο. Το μήνυμά της έγινε σκάλα στα ουράνια. «Ίσταται εκ δεξιών του Σωτήρος Χριστού, εκτενώς και ακοίμητος πρεσβεύει ως Μάνα υπέρ των παιδιών της». «Αεί ζώσα» κοντά στον πόνο και τη δοκιμασία του ανθρώπου.

Σύσσωμοι οι Έλληνες προσκυνούσαν τη Χάρη της στις εκκλησίες και άκουγαν με δέος τον ύμνο:

Εν τη Γεννήσει την παρθενίαν εφύλαξας, εν τη κοιμήσει τον κόσμο ου κατέλιπες, Θεοτόκε μετέστης προς την ζωήν, Μήτηρ υπάρχουσα της ζωής, και ταις πρεσβείαις ταις σαις λυτρουμένη εκ θανάτου τας ψυχάς ημών.

Προσεύχονταν εκλιπαρώντας τις πανίσχυρες πρεσβείες της για τις ψυχές τους αλλά και για την ανάσταση της επίγειας ζωής τους. «Απάλλαξέ μας, στοργική Μητέρα, απ' την κακοδιοίκηση, τη διαφθορά και τη φτώχεια και φύλαξέ μας από τους εχθρούς», ψιθύριζαν με ευλάβεια.

Ήταν η γιορτή της κυρα-Μαρίκας και της Μαρίας. Ολόκληρη η οικογένεια είχε εκκλησιαστεί και γύρισε χαρούμενη στο σπίτι. Η κυρα-Κατίνα είχε έτοιμα τα φαγητά. Κάθισαν γύρω από το τραπέζι και η Μαρία είπε το Πάτερ ημών. Ο καπετάν Ροκάκης κρατούσε την εφημερίδα. Είχε δημοσιευτεί το πρόγραμμα του Στρατιωτικού Συνδέσμου και τον έτρωγε η αγωνία. «Θα μας την διαβάσει ο Σωκράτης μετά το φαγητό», είπε η κυρα-Μαρίκα και του την πήρε. Σήκωσαν τα ποτήρια και ευχήθηκαν τα χρόνια πολλά στις εορτάζουσες και καλά στέφανα στη Νικολέτα και το Στέλιο. Λόγω της κρίσιμης κατάστασης, οι επίσημοι αρραβώνες είχαν αναβληθεί. Σαν τέλειωσε το φαγητό μπήκαν στο καθιστικό. Ο Σωκράτης άρχισε να διαβάζει:

«Προς την Α. Μ. τον Βασιλέα, την Κυβέρνηση και τον Ελληνικόν Λαόν

Η πατρίς μας ευρίσκεται υπό δυσχερεστάτας περιστάσεις, το δε επίσημον Κράτος υβρισθέν και ταπεινωθέν, αδυνατεί να κινηθεί προς άμυνα των δικαίων του...»

Συνέχισε να διαβάσει ο Σωκράτης αλλά μόλις διάβασε την παράγραφο:

«Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν επιδιώκει την κατάργησιν της Δυναστείας ή την αντικατάστασιν του Βασιλέως, ούτινος το πρόσωπον είνε ιερόν διά τους αποτελούντας αυτόν, ουδ' επιθυμεί να εγκαθιδρύση την απολυταρχίαν, ή την στρατοκρατίαν, ή να θίξη καθ' οιονδήποτε τρόπον το Συνταγματικόν Πολίτευμα...»

Ο καπετάν Ροκάκης χτύπησε με θυμό το μπαστούνι του στο πάτωμα και τους ξάφνιασε. «Χάλια!» ανέκραξε. «Τι κιότηδες επαναστάτες είν' τούτοι; Πώς θα πάει μπροστά το κράτος χωρίς ριζικές αλλαγές; Μπίτι χαϊβάνια. Π' ανάθεμά τους». Συνέχιζε να βρίζει και να βλαστημάει. Τον κοίταζαν και δεν μιλούσαν. Κάποτε ηρέμησε και είπε: «Συνέχισε, Σωκράτη». Και σαν τέλειωσε ο Σωκράτης, ξέσπασε πάλι:

– Μάλιστα. Τόση δύναμη στα χέρια τους και πάει χαμένη! Ντρόπιασαν την επανάσταση. Άκου κει! «Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος, υποβάλλων την παράκλησιν». Τι παράκληση και κολοκύθια; Μωρέ, αυτοί θα κάνουν τεμενάδες στο βασιλιά.

– Θα πληροφορηθούμε καλύτερα από το Λευτέρη και το Μανόλη, είπε ο Στέλιος.

Ο καπετάν Ροκάκης άναψε με τρεμάμενα χέρια το τσιμπούκι του και φούμαρε οργισμένος. Και αργότερα που οι γιοι του οι αξιωματικοί επέστρεψαν, άναψε πάλι η συζήτηση. Τους έδειχνε την εφημερίδα και φώναζε:

– Τι είναι τούτα; Να την βράσω την επανάσταση που κάνατε. Δεν έχουν κουκούτσι μυαλό οι στρατιωτικοί; Φιάσκο! Πώς θα δει προκοπή η χώρα; Πώς θα λευτερωθεί η Κρήτη;

– Έχεις δίκιο, πατέρα. Όμως είναι πολύπλοκα τα πράγματα. Ο αγγλικός στόλος είναι αραγμένος στο Φάληρο έτοιμος να προστατεύσει το θρόνο. Δεν είμαστε σε θέση να τα βγάλουμε πέρα με τις Μεγάλες Δυνάμεις, είπε ο Λευτέρης.

– Μπούρδες. Κι ο άγιος φοβέρα θέλει.

– Δεν έχουμε τα κότσια πατέρα. Πρέπει να εκσυγχρονιστεί ο στρατός. Είναι θετικό που παραιτήθηκε ο Ράλλης και που σχημάτισε κυβέρνηση ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης. Υποσχέθηκε να εκτελέσει το πρόγραμμά μας. Τώρα τα υπουργεία του στρατού και του ναυτικού ανήκουν σε μας. Και ο Διάδοχος με τους πρίγκιπες απομακρύνθηκαν από το στράτευμα, πρόσθεσε ο Μανόλης.

– Δόξα Σοι ο Θεός! Στον αγύριστο! Πέντε κηφήνες στο σβέρκο του στρατού και του λαού.